

Stian Kilde Aarebrot

forfatter, præst og ansvarlig for
trospraksis i Areopagos

Kom-og-se-kirken – En vision om en ny vej

“The Christian ideal has not been tried and found wanting. It has been found difficult; and left untried.”

G.K. Chesterton i “What’s Wrong with the World”

I “Kunsten å forme livet – plastisk teologi” (Luther forlag 2018/Verbum forlag 2023) skriver jeg om, hvordan neurovidenskaben har slået fast, at hjernen er formbar, så længe vi lever – Vi bliver det, vi gør. Hjernen, og dermed vi, formes i stor grad gennem det, vi gør: Vore praksisser. Dette er en gave og et glædesbudskab for kirken.

Gør som mig!

Indsigten om, at vi bliver det, vi gør, er på ingen måde ny i en kirkehistorisk sammenhæng. Benedikt, som i 500-tallet etablerede benediktinerordenen, skrev: “Bevar ordenen, så vil ordenen bevare dig.” 1500 år senere sagde Churchill næsten det samme, i

også når det kommer til det kristenlivet: Når vi former troens vaner, vil vanerne stille og roligt, men sikkert forme os, og til sidst forme vore omgivelser. Mission, det at give troen videre, og at kalde til efterfølgelse, bør derfor ikke kun handle om forkyndelse og undervisning. Det handler lige så meget om at invitere ind til troens praksisser – sammen med mig! Gør som mig!

Fortællingen om Jesus, som kalder de to Johannes-disciple er et godt eksempel: Johannes-disciplene står og taler med deres mester, da Johannes får øje på Jesus og udbryder: “Se, Guds lam!” Disciplene begynder umiddelbart at følge nysgerrigt efter Jesus på behørig afstand. Så stopper Jesus op, og en mærkelig dialog opstår: “Hvad vil I?” spørger Jesus. “Rabbi, hvor bor du?”, svarer Johannes-disciplene, tilsyneladende i kor. Så svarer Jesus: “Kom og se!” De to bliver hos Jesus, hvor han holder til, og de bliver der til

De kristne gjorde tro sammen, længe før de havde fået alle detaljerne på plads i, hvad de faktisk tænkte om troen.

forbindelse med at London skulle genopbygges efter krigens bombardementer: “Vi former bygningerne, så vil bygningerne forme os.” Eller som præst og forfatter Henri Nouwen engang skrev: “Vi tænker os ikke frem til en ny måde at leve på, men vi lever os frem til en ny måde at tænke på.” Dette regnes nærmest som en naturlov,

langt ud på aftenen. Ifølge evangelierne ser det ud til, at det tog flere år, hvor de vandrede sammen med Jesus, før det virkelig begyndte at gå op for disciplene, hvem de havde med at gøre. Troen fik lov at vokse i fred og ro, mens de var sammen med Jesus, gjorde ting med Jesus og hørte på ham.

Kom og se!

Det at være kaldet af Jesus behøver altså ikke være mere end en nysgerrig snigen sig efter ham på behørig afstand. Og når Jesus stopper op, siger han aldrig: “Tro først på dette, at jeg er født af en jomfru, er en del af treenigheden og er død på korset for dine synder. Når du har forstået, troet og tilsluttet dig dette, kan du følge mig.” Nej, Jesus siger bare: “Kom og se!” Og disciplene fik at se, at den mindste var den største, at det var synderen, som angrede, der var den mest retfærdige, at børn var et forbillede for tro, at fjender skulle elskes, at penge og ejendele skulle deles, at der ikke var forskel på race, køn eller klasse, og at mennesker blev sat fri i mødet med en nådefuld Gud fuld af rensende og nyskabende kraft.

Flere veje til kundskab

Geir Afdal skriver i “Religion som bevægelse: Læring, kunnskab og mediering” om, hvordan man i traditionen efter Aristoteles skelner mellem tre typer kundskab: episteme, tekhné og fronesis. Episteme er den intellektuelle kundskab, tekhné den praktiske – håndværker-kundskaben, og fronesis var den moralske klogskab – det at vide hvornår og hvordan du skal bruge alle indsigterne og færdighederne, du har oparbejdet. De to sidste typer kundskab kan kun tilegnes gennem praksis, erfaring, refleksion og vejledning. Episteme, den intellektuelle indsigt, fik forrang i den videnskabelige verden, skriver Geir Afdal. Dette fik igen konsekvenser for, hvordan vi tæn-

ker og opfører os: ”Det normale var, at først tænkte vi, derefter handlede vi.” I takt med dette er kirken i Vesten havnet mere og mere ovre på epistemens banehalvdel. Troen formidles som ideer, værdier, følelser og overbevisninger, man kan vælge at tilslutte sig eller ej. For mange er dette en vej mod en tro, de oplever som vanskelig og utilgængelig, ja måske umulig at gå.

Men der findes altså flere veje til kundskab: ”Længe før kristne havde systematisk teologi og verdensbilleder, sang de hymner og salmer, bad de bønner, fejrede de nadver, delte de alt de ejede, var de et folk præget af lidenskab for Guds kommende rige”, skriver filosofen James K.A. Smith i ”Imagining the Kingdom: How Worship Works.” De kristne gjorde tro sammen, længe før de havde fået alle detaljerne på plads i, hvad de faktisk tænkte om troen. Hjerneforskningen har taget kvantespring de seneste årtier, og har forlængst slået fast, at hjernen er plastisk, formbar, og forbliver formbar, så længe vi lever. Over du matematik, ”vokser” hjerneområdet, som har med akkurat dette at gøre, og du bliver bedre til matematik. Lærer

du dig et eller flere sprog vokser sprogdelen i din hjerne, og over du dig over tid med at finde frem i terrænet med kort og kompas, kan du være sikker på, at den del af hjernen, som hedder hippocampus, vil udvikle sig til en orienteringseksperter. Til syvende og sidst former praksisserne vores karakterer. Sådan er det også med troens praksisser: Det er vanskeligst at bede, når man aldrig har bedt. Jo oftere du beder om tilgivelse, desto ”lettere” bliver det at sige ”undskyld”, når det er på sin plads. Og gudstjenestens mange elementer vil til sidst sidde i din krop, på samme måde som du aldrig vil glemme, hvordan det er at cykle.

Lad os skabe kom-og-se kirker

Jeg siger på ingen måde, at nu må vi stoppe med at forkynde med ord. Det må Gud forbyde! Jeg siger bare, at vi nok har puttet for mange æg i samme

kurv, vi har satset for mange penge på samme hest: den epistemiske trosformidling. Lad os hellere sprede indsatsen – lad os børste støvet af og finpudse troen med ben, arme og stemmebånd. For når hjerneforskningen siger, at det vi gør, former hvem vi bliver, og hvad vi kommer til at tænke og mene, bør vi som kirke handle derefter. Lad os skabe kom-og-se-kirker, fulde af trospraksisser, hvor fortællingerne om Jesus oversættes til i dag og leves ud. Hvor vi spørger hinanden ”Hvem er vores samaritaner?”, ”Hvordan kan vi som Jesus gå til øde steder for at hvile os?” Og alt dette kan andre inviteres med på, uafhængig af om de har tilsluttet sig alle troens læresætninger.

Det handler altså ikke om at lukke vejen til Jesus via intellekt og følelser, men om at rydde en gammel vej, og gøre den ren og ret: Via praxis – lære Jesus at kende gennem at gøre, som han sagde og gjorde. ■

”Lad os børste støvet af og finpudse troen med ben, arme og stemmebånd. For når hjerneforskningen siger, at det vi gør, former hvem vi bliver og hvad vi kommer til at tænke og mene, bør vi som kirke handle derefter. Lad os skabe kom-og-se-kirker, fulde af trospraksisser, hvor fortællingerne om Jesus oversættes til i dag og leves ud.”, skriver Stian Kilde Aarebrot

